

november 2015

De twee wapenboeken van het
St. Caecilia-Concert te Arnhem
opgericht in 1591

Wapenreproducties en beschrijvingen

samengesteld door
Anton C. Zeven
Wageningen, 2007

Op internet geplaatst Wassenaar november 2015

N.B. De foto's van de wapens werden in het raamkozijn van de leeszaal van het Gelders Archief te Arnhem op een zonnige dag g 2006 maakt. Geen gebruik kon worden gemaakt van apparatuur om de bladzijden vlak te leggen. Voor een optimale afbeelding verwijs ik naar de fotograaf van het archief.

Zie ook A.C. Zeven 2015. De achttiende eeuwse Arnhemse heraldische schilder Willem ten Haegh. Blazen 1: 16-19.

De wapenboeken van het St. Caecilia-Concert te Arnhem

Anton C. Zeven

Sleutelwoorden: wapenboek, muziekgezelschap, St. Caecilia Concert, Arnhem
Zie ook A.C. Zeven. 2015. De achttiende eeuwse Arnhemse heraldische schilder Willem ten Haegh. Blazoën 1: 16-19.

De wapens in de wapenboeken werden door mij in het raamkozijn van het oude gebouw van het Gelders Archief aan de Markt met toestemming gefotografeerd. Waarna de wapens aan het Wapenboek van de Ver. Veluwe Geslachten werden toegevoegd. De afbeeldingen staan hierna in alfabetische volgorde. Aan elk wapen heb ik de wapenbeschrijving, ontleend aan de publicatie van Staats Everts (zie hiervoor) toegevoegd. In een recent artikel (zie hiervoor) heb ik één van de wapenschilders belicht.

Het Gelders Archief heeft mij laten weten dat hij geen bezwaar tegen publicatie op mijn website. Hiervoor mijn dank. Anton C. Zeven. Wassenaar, 2015.

WAPENBOEKEN VAN HET ST. CAECILIA-CONCERT

A.C. Zeven, lidnr. 1, Dassenboslaan 6, 6705 BT Wageningen

Veluwe Geslachten 6 (nr. 2) 1981: 96-97.

CD-Vereniging Veluwe Geslachten © 2000

Wanneer personen zich verenigden, dan was het vaak een gewoonte om de wapens van de leden bijeen te brengen en in een Wapenboek te bundelen. Voorbeelden zijn de Wapenboeken van de 'nationes', dat zijn verenigingen van studenten uit de gewesten Gelderland, Overijssel en mogelijk Drente in Nederlandse universiteitssteden in de 17e eeuw. Deze wapenboeken zijn beschreven door O. Schutte (1975, De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse studentenverenigingen. Walburg Pers, Zutphen, 272 p). Twee andere wapenboeken, bewaard in het Gemeentearchief van Arnhem, bevatten de wapens van de leden van het St. Caecilia-Concert te Arnhem. Deze vereniging is in 1591 gesticht met het doel goede musici naar Arnhem te halen om van hun muziek te genieten. De geschiedenis van deze vereniging is beschreven door J.W. Staats Everts (1874, Het St. Caecilia-Concert te Arnhem 104 p.). Waarschijnlijk werd dit boek- je onder de toenmalige leden verspreid en het is niet onmogelijk dat het bij nabestaanden in de kast staat. Later heeft J.C.A. van Hogerlinden (1926, St. Caecilia-Concert te Arnhem, Navorscher 75 : 12-13, zie ook V.G. 4 (1979) : 24) aandacht aan dezer vereniging gegeven. Zoals gezegd zijn van het St. Caecilia-Concert twee wapenboeken bewaard gebleven. Het eerste bevat 77 wapens, waarvan het oudste van Aemilius Coets is en uit 1663 stamt. Men mag dus aannemen dat in dit jaar het wapenboek is aangelegd. Het wapen van Aemilius Coets wordt beschreven als : in zilver 3 zwarte jagthoorns, 2 en 1, met 3-bladige kroon. Helmtteken een zwarte boomstam met een tak, waaraan een jagthoorn van het schild hangt. Dekkleden : zilver en zwart. In hetzelfde wapenboek komt het wapen Coets meerder malen voor : nr. 12 : Jacob Coets 1669 J.U.D., nr. 13 : Helena Coets (ruitschild), nr. 20 : Henricq Coets en nr. 33 : Gerhard Coets. Op het blad van het wapen van Aemilius Coets staat nog 'Musica supra modum capior, et pulchrarum faeminarum venustate detineor' (van Scaliger). Staats Everts vertaalt het met 'Boven alle beschrijvingen word ik door de muziek geboeid en door de schoonheid van vrouwen aangetrokken (! ACZ). Het tweede boek bevat 53 wapens, zodat tezamen 130 wapens zijn afgebeeld. Ze zijn dus niet alle verschillend, zoals wij al aangaven met het wapen van de

familie Coets. Ook als men Arnhem verliet en niet te veraf woonde, bleef men lid. Zo werd op 15-12-1708 Mr. Willem Kler(c)k lid. Hij was o.m. griffier van den WEd. Here Provinciaal in Gelderlandt en werd op 14-5-1723 burger van Wageningen. Hij is daar later burgemeester. In 1732 wordt hij praetor van St. Caecilia-Concert. Zijn wapen wordt omschreven als : in blauw een gouden flikkerende en stralende zon. Aanziende helm met goud-blauwe wrong. Helmtteken : een blauwe afgeknotte kegel beladen met drie gouden regter-schuinbalken en overtopt door de zon van het schild. Dekkleden : blauw en goud. Het is niet onmogelijk dat sommige leden van St. Caecilia-Concert nog geen wapen bezaten en omdat hun wapen in het wapenboek moest worden opgenomen, werden zij 'gedwongen' een wapen te (doen) ontwerpen. Nu levende personen kunnen hieraan hun wapen te danken hebben.

Verdere achtergrondgegevens

Het St. Caecilia-Concert te Arnhem

Op maandag 22 november, St. Caecilia-dag, 1591, werd te Arnhem het St. Caecilia-Concert opgericht. De achtergronden werden in 1874 uitvoerig door zowel J.W. Staats Evers en kort door Heije beschreven. Op woensdag 9 oktober 1605 werden de concept-‘wetten’ opgesteld en getekend door de 13 leden, n.l. Carl Vijgh, heer tho Zoelen und Ubbergen, Raedt, Cornelis van Zallandt, Henrick van Brienen, Rekenmeester, Johan van Goltstein, Rentmeester van Veluwen, Willem Sluisken, Griffier, Johan Wemmers, Johan van Dans, Andries Bussonnet, Rijck Sluisken, mijn voorvader Johan Morlet, Willem Huijgen, Peter Vestegen en Johan van der Poel. Een jaar later, op donderdag 20 november 1606, werden ze vastgesteld. De auteurs Staats Evers en Heije ontleenden aan de archieven nog meer namen en gebeurtenissen. Ik beperk mij tot de beneden gereproduceerde wapens.

Archiefinventaris

De Wapenboeken zijn te vinden in het vroegere Gemeente-archief (nu Gelders Archief) te Arnhem, onder nummers 16 en 17.

Leden

De oudste ledenlijst is hierboven genoemd. Dit betekent dat van een aantal leden van het eerste uur, d.w.z. die voor 9 oktober 1605 geen lid meer waren (overleden, vertrokken) hun namen niet zijn overgeleverd. Onder deze en latere leden herkennen we bekende namen uit Arnhem en omgeving. De eerste vermelde vrouwelijke leden zijn Helena Coets en Margareta Muijs (geen wapenafbeelding). Later volgen nog anderen, zoals Maria Sibilla Merkes en Maria Ham in 1682. De namen van de leden hoop ik elders te publiceren.

Wapenboeken

Twee wapenboeken zijn bewaard gebleven. Zij worden door Staats Evers Het Eerste Boek en Het Tweede Boek genoemd en de inhoud ervan beschreven.

Het Eerste Boek begint in 1663 en bevat 77 wapentekeningen. De eerste wapentekening is die van Aemilius Coets. Misschien is hij degene, die het wapenboek entameerde. Omdat dit wapenboek pas in 1663 begint bleven talloze wapens van eerdere leden ongetekend. Gelukkig kunnen we van hun een aantal in andere wapenboeken terugvinden. Het Tweede Boek bevat 53 wapentekeningen. In het Eerste Wapenboek vinden we wapentekeningen, die gesigneerd zijn door wapentekenaar Willem ten Haegh. Van hem vinden we dan ook zijn eigen wapen (zie beneden) Totaal zijn er dus 130 wapens van leden getekend.

Het titelblad stelt het beeld van St. Caecilia voor. Zij speelt op een lier en is omringd door dieren, die naar haar spel luisteren. *Achter haar rijst een speer met eene vrijheidsmuts op. In een versierden rand leest men de woorden Collegium Musicum. Op een lint, afhangende van*

dezen rand en waarop het beeld der Caecilia rust, staan de woorden Si vox est canta, wie eene stem heeft zinge (Staats Evers). Maar naast het beoefenen van de zangkunst zullen de meeste leden ook een muziekinstrument hebben bespeeld.

In 1740 wordt overgegaan op het Tweede Wapenboek. De laatste tekening in het Eerste Wapenboek is van het wapen van Coenraet Steen. Het is net als het één na laatste (van Johannes de Voocht) ongedateerd. Het twee na laatste wapen is van Adriaan Bouricius en dateert 3 juni 1740. De eerste wapentekening in het Tweede Wapenboek is van Bernard Hendrik Cremer en dateert 23 november 1740. Overigens is deze datum wat merkwaardig, daar de volgende twee tekeningen van 22 november zijn, dus één eerder.

De laatste twee wapentekeningen in het Tweede Wapenboek zijn van A.A. Gaymans van 6 april 1781 en H.J. van Hemessen, van 14 januari 1785. Verliep in die periode de belangstelling voor een wapentekening? Latere leden laten dus geen wapen tekenen.

Van een aantal leden komen geen wapens voor. Zij zijn: in Wapenboek 1 ontbreken de wapens van f39: Joannes Pelsers, f41: Henricus Schaep, f43: Raphael Bouchijere, f53: Gerardt Boom, f55: Gijsbert van Steenwick, f71: Margareta Muis, f97: Johan Huijghens, 1682, 7 Sept., f103: Johannes Cuep; f135: Jan van Harn, 17 Novenber 1703; f161: Jean Petit, organiste 1718; f179 N.E. Tournière, De 4 Febr. 1728; f189: Lucas Decker, den 13.Juny: 1732. In Wapenboek 2 ontbreken: f125: D. Gaijmans, den 21 January 1784; f127 J. Pronck, den 18 January 1785; f131: Joh. Brantsen, den 28e November 1788, f133 H.A. Rappard, den 27 Decbr 1788 en ongepagineerd: R.I. Bouricius d.23 April 1790; N.H. Schrassert, den 25 October 1794; N.W. Ardesch den 22 febr. 1791; H.W.R. Vermeer, 1791; J.A. Bouricius, den 5 Jan. 1793; J.J. van den Steen, den 14 Nov. 1793.

Bijschriften

Bijschriften vinden we in het Wapenboek 1 en alleen één maal in het begin van Wapenboek 2. Klaarblijkelijk was na ca 1740 het toevoegen van gedichtjes e.d. niet meer in de mode. Meestal zijn deze in het Latijn gesteld. In dat geval geeft Staats Evers een vertaling. De meeste heb ik overgenomen. Maar wanneer er veel of lange bijschriften waren heb ik naar de publicatie van Staats Evers verwezen. Een voorbeeld van een in het Nederlands gestelde kreupelrijm is:

*“Die Druif geeft hier syn vrueght,
't musiche treckt hier syn aert
Wie vindt het bejide niet bij Jan van Oudenaert”*

Jan van Oudenaert zal wel gedacht hebben aan de band tussen wijn (de druif) en muziek. Maar hij is niet de enige die dat doet.

Heraldisch schilder Willem ten Haegh

Vanaf 1717 (of eerder?) schilderde Willem ten Haegh wapens. Op internet vind ik dat een Willem ten Haegh in 1702 op het erf De Stroete te Kotten, ZO van Winterswijk, is geboren. Wordt hij de heraldisch schilder, dan begint hij op 15-jarige leeftijd voor het St. Caecilia-Concert te schilderen en om pas op 58-jarige leeftijd lid te (mogen) worden.

Hij werd pas in 1760 lid en voegde uiteraard zijn wapen aan toe. Hij moet toen al op leeftijd geweest zijn. Mocht hij na 43 jaar lid worden, vanwege zijn goede diensten? Het is ook mogelijk, dat, aangezien hij uit Twente kwam rooms-katholiek was en dat dit een lidmaatschap in het protestantse Arnhem in de weg stond. Nader genealogisch onderzoek is nodig.

Foto's

Het Gelders Archief verleende toestemming om de wapens te fotograferen 'mits geen flitslicht werd gebruikt'. Gelukkig scheen de zon op de binnenplaats en kaatste er voldoende licht het raamkozijn van de leeszaal binnen. Niet altijd kon voor een volledig plat vlak van de te fotograferen bladzijde gezorgd worden.

Graag wil ik het Gelders Archief bedanken voor hun toestemming.

Na het maken van de foto's bleek dat de achtergrond van de wapentekeningen van Boek 1 wittig is, terwijl die van Boek 2 bruinig is. Dit duidt op een verschil in het papier.

De foto's werden ook opgenomen in de CD-Wapenboek van de Vereniging Veluwse Geslachten.

Bronnen

Heije, J.P. 1874. St. Caecilia-concert te Arnhem. Navorscher 24: 508-516.

Staats Evers, J.W. 1874. Het St. Caecilia-Concert te Arnhem, opgericht in 1591 uit het archief beschreven. Arnhem. 104p. Hoofdstuk 6: Beschrijving der twee in het archief aanwezige Wapenboeken

Wijnaendts van Reseandt, W. 1979. Dagen, maanden, jaren. Tijdsrekenkunde in kort bestek. CBG, Den Haag. 51p.

Zeven, A.C. 1987. Het Wapenboek van het St. Caecilia-Concert te Arnhem. Veluwse Geslachten 6:96-97.

Zeven, A.C. 2004/2011. CD-Wapenboek van de Vereniging Veluwse Geslachten.

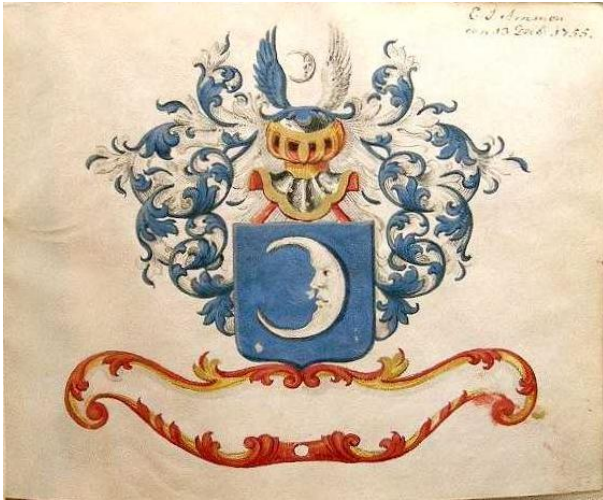
Wageningen ca 1500p.

www.kotten-info.nl/genea/ Volgens deze bron zijn zijn ouders Willem ten Haegh en Wenneken Schreurs, die bij de geboorte 49 jaar is.

Toegevoegd

A.C. Zeven. 2015. De achttiende eeuwse Arnhemse heraldische schilder Willem ten Haegh. Blazoen 1: 16-19.

Ammon-Backers-van Berchum

2.19. E.J. Ammon, Arnhem, 13-12-1755.

In blauw een zilveren gezichtswassenaar. Een aanziedende traliehelm. Helmteken. de wassenaar uit het schild zwevend tussen een blauwe en zilveren vlucht. Dekkleden. blauw en zilver.

1.39. Wilhelm Backers, 1696.

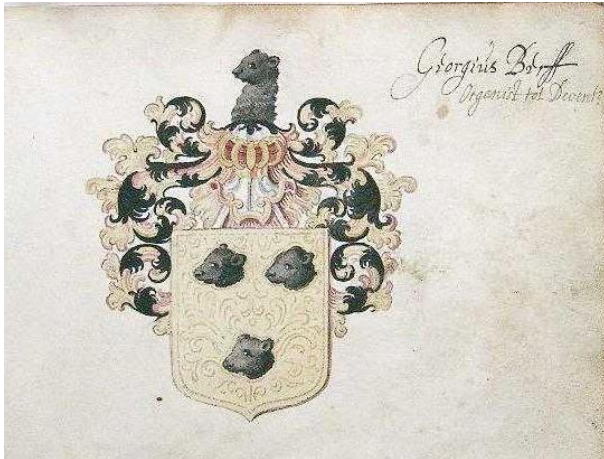
In goud een halve zwarte leeuw, rood getongd en genageld. Een aanziedende traliehelm met een zwart-gouden wrong. Helmteken. de halve leeuw van het schild. Dekkleden. zwart en goud.

2.27. J.A. van Berchum, ca 1760.

In zilver twee rode vijfbladige goudgeknopte rozen, een in het tweede kwartier, de andere in de punt, in een zilver vrijkwartier een blauwe vogel (kraai?), houdende een natuurlijke distelbloem in de bek. Een aanziedende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken. de vogel van het vrijkwartier. Dekkleden. rood en zilver.

Berff-Bock-Bönneken

1.09. Georgius Berff, organist tot Deventer, ca 1670.

In goud drie zwarte berenkoppen. Een aanzierende traliehelm. Helmteken. een uitkomende zwarte berenkop met hals. Dekkleden. zwart en goud.

1.53. Johan Michiel Bock, den 22 nov. Ao 1714, ov. 15^e aug. des morgens om ses uiren 1731.

In zilver een zwarte bok met gouden horens en hoeven, springend voor een groene boom op een grasgrond. Een aanzierende gouden helm met een driebladige gouden kroon, waaruit de bok van het schild omgewend komt. Dekkleden. zwart, groen en zilver. N.B. Het groen is verkleurd tot lichtgroen.

1.65. J.W.F. Bönneken M.D., 1 Februrij 1732.

In zilver drie naast elkaar staande dennenbomen op grasgrond, de middelste iets groter dan de beide andere. Een aanzierende traliehelm, waarop een zilver-groene wrong. Helmteken. een boom van het schild tussen twee groene palmtakken. Dekkleden. zilver en groen. Devies. SEMEL VT SEMPER 1732, d.i. zoals eens zo ook altijd.

Bommel-Borch-Bouricius

2.16. A. van Bommel, Arnhem, 17 Januarij 1755.

Doorsneden. A. in rood twee zilveren gekuifde vogels (patrijzen?) naast elkaar, B. in blauw een zilveren zwemmende vis. Een aanzierende traliehelm. Helmtéken. een zilveren vogel van het schild met poten. Dekkleden. rood en zilver.

N.B. Onduidelijk of de vogels van het schild poten hebben. Staats Evers beschrijft de vogels rustende op de snijlijn.

2.12. J.C.V[an].D[er]. Borch, Den 25. Jan. Ao 1750.

In zilver drie zwarte raven. Een aanzierende traliehelm met vijfbladerige kroon. Helmtéken. een raaf van het schild tussen een vlucht van zilver en zwart. Dekkleden. zilver en zwart. Schildhouders. twee gouden leeuwen, die ter rechterzijde omgewend, die ter linkerzijde aanzierende.

1.75. Adriaen Bouricius, 3 Juny 1740. Tekening Willem ten Haegh.

In blauw een zilveren rechtshoek, vergezeld van twee zilveren jachthoorns, één boven de balk en de andere eronder. Een aanzierende traliehelm. Helmtéken. een zilveren jachthoorn zwevend tussen een blauwe vlucht. Dekkleden. zilver en blauw.

Brantsen-Brantsen-Brantsen

2.17. G. Brantsen, den 14 November 1755.

In zilver boven drie zwarte, uitgerukte heideplanten naast elkaar, bevestigd op naar boven gekeerde zwarte kruisvormige handvatten, en beneden drie gouden lelies naast elkaar. Een aanzierende traliehelm, getopt door een vijfbladige kroon, waaruit een heideplant van het schild komt. Dekkleden: zwart zilver en goud.

N.B. Goud op zilver!

2.31. H. Brantsen, den 15 October 1762.

Zie boven.

N.B. Drie Brantsen's worden op dezelfde dag als lid ingeschreven.

2.32. D.W. Brantsen, Arnhem, Den 15 October 1762.

Zie boven.

Brantsen-Brantsen-Brantsen

2.33. D.W.A. Brantsen, Arnhem, Den 15 October 1762.
Zie boven.

2.48. W.R. Brantsen, Arnhem 11 December 1777.
Zie boven.

2.49. E.J. Brantsen, den 11 December 1777.
Zie boven.

Brienen-Broeckhuijsen-Brouwer

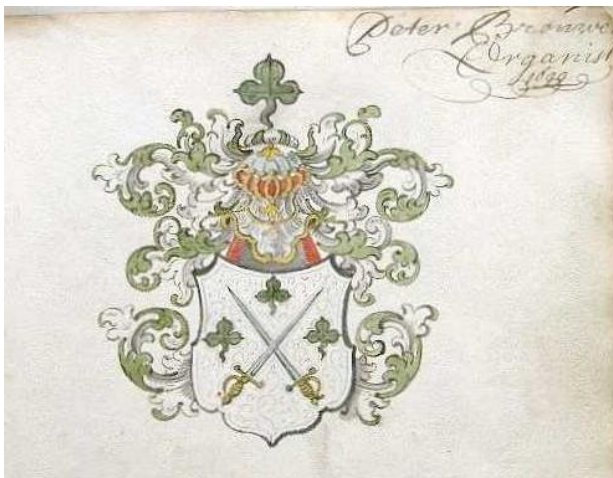
1.70. G.J. van Brienen, I.U.Dr., Arnhem, 1735.

In zilver een klimmende, rode eenhoorn. Een aanzierende traliehelm. Helmteken. op een rood en zilveren wrong de eenhoorn van het schild uitkomend. Dekkleden. rood en zilver.

1.35. Pieter van Broechuijsen, Arnhem, 1696.

In goud een zwarte dwarsbalk vergezeld van drie vijfpuntige omgekeerde eveneens zwarte sterren, twee boven en één onder de balk. Een aanzierende traliehelm met zwart-gouden wrong. Helmteken. een ster van het schild. Dekkleden. goud en zwart.

1.41. Peter Brouwer, Organist, 1699.

In zilver twee schuingekruiste zwaarden met gouden gevest, de punten omhoog, vergezeld van drie groene klaverbladeren, één in het schildhoofd en twee ter weerszijden van de zwaarden. Een aanzierende traliehelm met zilver-groene wrong. Helmteken. een klaverblad van het schild. Dekkleden. zilver en groen.

Bruin-Coenen-Coets

N.B. Staats Evers beschrijft de pijlen als de hoorn doorborend.

1.07. Hendrik de Bruin, Arnhem, ca 1670.

In zilver twee rode schuingekruiste pijlen, de punten omhoog, die een verticaal geplaatste met de monding naar boven, en waarvan de schuinlinkse voor een zwarte hoorn en de schuinrechtse erachter gaat. De hoorn is in de vorm van een S gebogen, en beslagen en gemond van goud. Een aanzierende traliehelm met een zilver en zwarte wrong. Helmteken. een zwarte pijl met de punt omhoog tussen een rode en zilveren vlucht. Helmkleden: goud. Dekkleden. zwart. rood en zilver.

1.06. Dirk Coenen, Arnhem, ca. 1670.

In zwart een zilveren omgewende half aanzierend gestelde ossenkop met hals. Een half naar rechts aanzierende traliehelm met zwart-zilver-en wrong. Dekkleden. zwart en zilver. Bijscript: *Hilaris cupis esse sodalis? Pocula cum Musis si bene jungis eris*, d.i. Gij wenst een vrolijk makker te zijn. Gij zult het zijn, so ge goed met de kunsten der Muzen de beker verbindt.

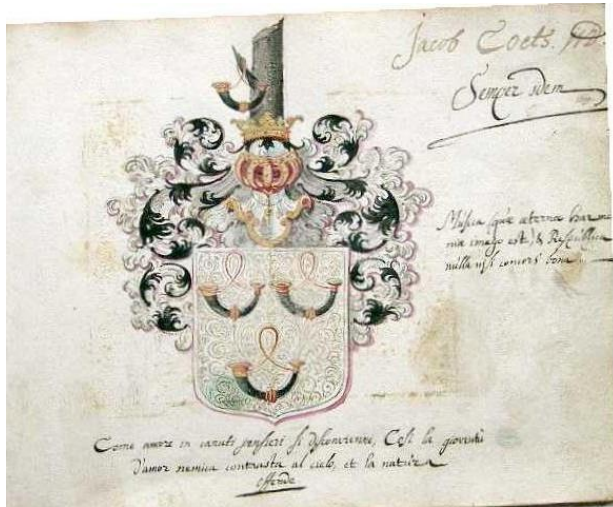
1.01. Aemilius, G.F.J.U.D., Arnhem, 1663. Praetor.

In zilver drie zwarte jachthoorns, beslagen, gemond en gesnoerd van goud. Een aanzierende traliehelm met driebladige kroon. Helmteken. een zwarte boomstam met een tak, waaraan een jachthoorn van het schild hangt. Dekkleden. zwart en zilver.

Musica supra modum capior, et pulchrarum faeminarum venustate detineor (Scaliger), d.i. Boven alle beschrijving word ik door de muziek geboeid en door de schoonheid van

vrouwen aangetrokken.

Coets-Coets-Coets

1.12. Jacob Coets, J.U.D., Arnhem, 1669.

Zie boven.

Devies: *Semper idem*, d.i. altijd dezelfde.

Bijschrift: *Musica (quae aeternae harmoniae imago est) et Respublica nulla nisi concora bona*, d.i. geen muziek (die het beeld is van de eeuwige harmonie) en geen staat is goed zonderovereenstemming.

1.13. Helena Coets, Arnhem, ca 1669.

Een ruitvormig schild waaromheen twee zilveren veren en waarom en -overheen twee groene bebladerde takken, die aan de boven- en benedeneinden gekruist samen-gebonden zijn. Geen helmteken.

1.20. Henricus Coets, Arnhem, ca 1675.

Zie boven.

Bijschrift: *Non temere nec timide*, d.i. noch overmoedig, noch geschroomd.

Coets-Copes van Hasselt-Copes van Hasselt

1.38. Gerhard Coets, ca 1691.

Zie boven.

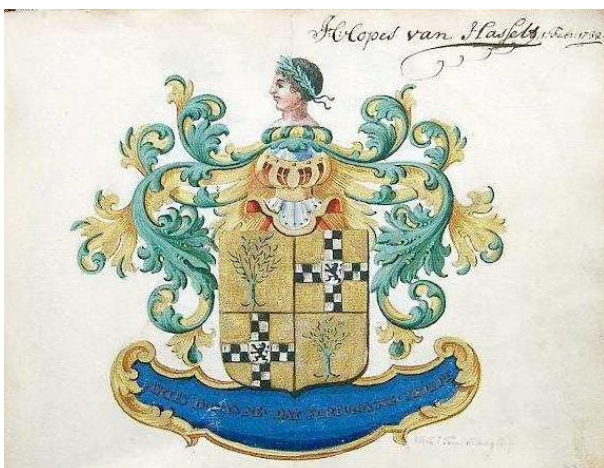
Bijscript: *Unicuique delectabile, exceptis ignorantibus*, d.i. Vermaak brengend aan iedereen, behalve aan onwetenden.

2.24. F. Copes van Hasselt, 21 December 1759.

In goud een uitgerukt groene boom (hazelaar of laurier-boom?). Een aanziedende helm met een groen-gouden wrong. Helmteken: een naar rechts gewend hoofd van natuurlijke kleur met laurierkrans. Dekkleden: groen en goud.

Zie ook Van Hasselt.

1.64. Johan Conrad Copes van Hasselt, 1 Februarij 1732.

Gevierendeeld, 1 en 4. in goud een groene boom/ uitgerukte hazelaar (Van Hasselt), 2 en 3. in goud een kruis, geschakeerd in twee rijen van zilver en zwart. Helmteken. Van Hasselt (zie boven).

N.B. De groene kleur blauwig geworden.

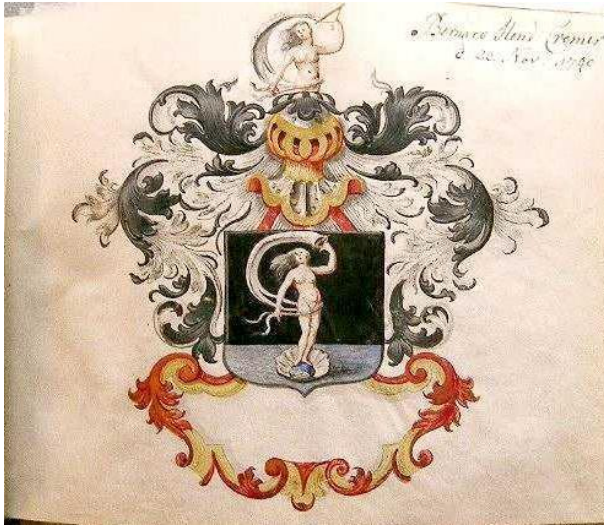
N.B. Dit zelfde wapen werd gebruikt door H. Copes van Hasselt

Bijscript: *Artes bonas nec dat fortunae nec eripit*, d.i. de fortuin schenkt geen edele kunsten en zij kan ze niet ontroven.

J.U.D., momboir van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen, Arnhem 10-3-1753.

Cremer-Cruchten-Curtenius

2.01. Bernard Hen[drik] Cremer, d. 22. Nov. 1740.

In zwart een aanzierende, naakte Fortuna, die uit een schelp uit zee oprijst, alles van natuurlijke kleur. Zij houdt met haar linkerhand boven het hoofd een zilveren wimpel, die om het midden van haar lijf gewonden is en waarvan het uiteinde door haar rechterhand wordt vastgehouden. Een aanzierende traliehelm met zwart-zilveren wrong. Helmteken, de Fortuna van het schild uitkomende. Dekkleden, zwart en zilver.

Zie A.C. Zeven, 2012. De variatie van het wapen van de "Zutphense/Arnhemse" familie Cremer. *Heraldisch Tijdschrift* 18: 19-23.

2.34. S. van Cruchten, den 15 October 1762.

In goud een rode keper vergezeld van drie zwarte zwijnskoppen, twee boven de keper en één in de schildvoet. Een aanzierende traliehelm. Helmteken, een zwevende zwarte zwijnskop. Helmkleeden, rood en goud. Dekkleden: zwart en goud.

1.02. Petrus Curtenius, S.S.T.C., pr[ator] Arnhem, 1664.

In zilver, aan de rechterzijde een kasteel, omringd door water en bomen, alles in natuurlijke kleur. Op de voorgrond op een groene grond een rode omgewende springende vos. Een aanzierende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken, de vos van het schild uitkomend. Dekkleden, rood en zilver.

Devies: *Amor docet musicum*, d.i. liefde geeft bedrevenheid in toonkunst.

Curtenius-Dedem-Eck

1.03. Engelbertus Curtenius, Praetor, Arnhem, ca 1664. *Invidiam spero*, ik hoop benijd te worden.

Het kasteel staande in het midden in het schild in het water.

Zie verder boven.

Devies: *Interpone tuis interdum gaudia curis*, d.i. verpoos soms door vreugde van uw zorgen.

2.08. F.H. van Dedem, de 23 Novemb 1743.

In rood drie van blauw en zilver in twee rijen geruite schuinbalken (de ruiten gevormd door een schuinrechtse lijn in de balk, gesneden door verticale lijntjes). Een half naar links gewende helm. Helmkleed. rood en zilver. Helmtaken. drie struisveren, rood, zilver en blauw, oprijzende uit een gouden schaal. Schildhouders. twee gouden griffioenen met naar boven gerichte staarten, die ter rechterzijde omziend.

1.44. L. van Eck, 5 Nov. 1701.

In goud een rode leeuw. Een aanzienlijke tralielelm met rood-gouden wrong. Helmtaken. een rode uitkomende leeuw. Dekkleden. rood en goud.

Eck-Eck-Eck

1.74. E. van Eck, den 26 Nov. 1739.
Tekening. W. ten Haegh.
Zie boven.

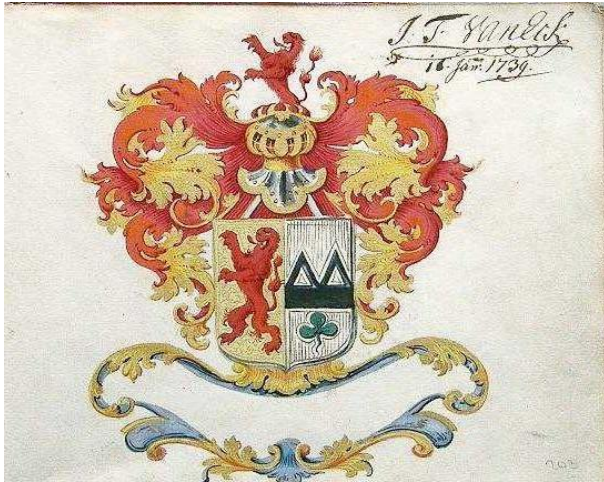

2.03 Cornelis van Eck, den 22 Nov. 1740.
Zie boven.

202. Joachim van Eck, den 22e Nov. 1740.
Zie boven.

Eck-Eck-Engelberts

1.73. J.T. van Eck, 16 Januarij 1739.

Gedeeld, I. in goud een rode leeuw (van Eck), II. in zilver een zwarte dwarsbalk, vergezeld in het hoofd van twee verlaagde, naast elkaar op de dwarsbalk geplaatste eveneens zwarte kepers, en in de schildvoet een groen klaverblad. Een aanzierende traliehelm met roodgouden wrong. Helmteken. een rode uitkomende leeuw (van Eck). Dekkleden. goud en rood.

2.50. J.C. van Eck, 6 Februarij 1778.

Gedeeld van rood en groen met een zilveren schuinbalk over alles heen. Een half-aanzierende traliehelm. Helmteken: een zwart arendsbeen, getopt met drie struisveren, rood, zilver en groen. Helmklede: gren en zilver. Dekkleden: rood en zilver.

N.B. Het is niet bekend waarom de Hoge Raad van Adel bij de Adelsbenoeming de kleuren omkeerde in gedeeld: groen/rood. Misschien is deze verwisseling een "foutje". Aangezien men bij restauratie van niet-adellijke wapen Van Eck van het adellijke wapen uitgaat, wordt de restauratie foutief uitgevoerd. A.C. Zeven. 2015.

1.66. G.W. Engelberts, den 1. Februrij 1732. Tekening W. ten Haegh.

In blauw een gouden cherubijn. Een aanzierende traliehelm met een negenparelige kroon. Helmteken. de cherubijn van het schild. Dekkleden. goud en blauw.

Devies: *Labore et candore*, d.i. met arbeid en oprechtheid.

Engelberts Engelen-Engelen-Eijck

1.71. Petr. Walr. Engelberts, 23 Nov. 1737.

Zie boven.

Devies: *Ignoti nulla Cuoido*, d.i. Onbekend maakt onbemind.

1.15. Engelbert Engelen, Med. Dr., Arnhem, 1661. Obiit in September 1706.

In rood een ankerkruis, vergezeld van drie ruiten (2-1), alles van zilver. Een aanzierende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken. het kruis van het schild. Dekkleden en wrong. rood en zilver.

Bijschrift: *Musica optima Mudarum est; reliquis ideireo negatum Artibus, a Musis Musica nomen habit* (Ovidius), d.i. De muziek is de beste des Muzen; daarom draagt de muziek, hetgeen aan de andere kunsten is ontzegd, haar naam naar de Muze.

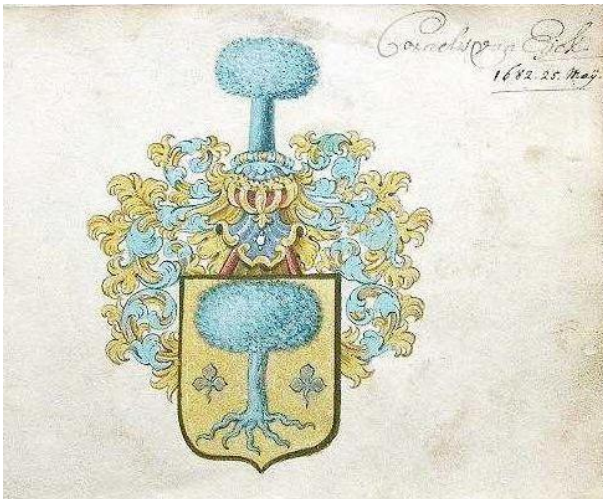
2.06. W. Engelen, ca 1741.

Zie boven.

Engelen-Eijck-Gaijmans

2.47. W. Engelen, den 11 December 1777.
Zie boven.

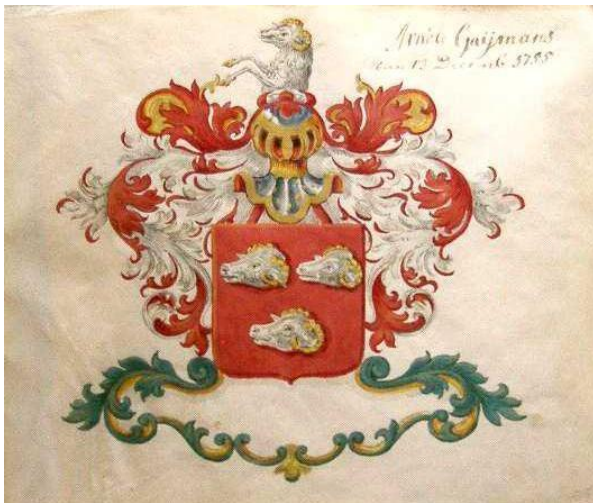

1.24. Cornelis van Eijck, 25. Maj 1683.
In goud een uitgerukte blauwe (eiken)boom vergezeld van twee groene klaverbladeren. Een aanzierende traliehelm met goud-blauwe wrong. Helmtaken. de eikenboom van het schild uitkomende. Dekkleden. goud en groen.
N.B. Groen verkleurt tot blauw.

116.. Rijckwinius Gaijmans, S.S. Th. Cand.
In rood drie zilveren ramskoppen met gouden horens. Een aanzierende traliehelm. Wrong en dekkleden. rood en zilver. Helmtaken. een uitkomende zilveren ram met gouden horens en hoeven.

Gaijmans- Gaijmans- Gaijmans

2.18. Arnold Gaijmans, 13 December 1755.
Zie boven.

2.46. H.H. Gaijmans, 24 October 1777.
Zie boven.

2.52. A.A. Gaijmans, 6 April 1781.
Zie boven.

Goris-Grothe-Gualtheri

1.36. A. Goris, J.V.D., 1696.

In groen drie gouden korenaren zonder bladeren. Aanziende traliehelm met groen-gouden wrong. Helmtéken. een korenaar van het schild tussen een vlucht van goud en groen. Dekkleden. goud en groen.

Devies: CONCONDIA ET AMORE, d.i. Door eendracht en liefde.

N.B. De vergrote letters MDCCI beteken samen 1701. Werd in dat jaar zijn wapen getekend\?

Grothe, zie Kerksteen.

2.10. G. Gualtheri, 11 maart 1746.

In zilver een rode keper vergezeld van drie groene distelbloemen. Een aanziende traliehelm. Helmtéken. een distelbloem van het schild. Helmkleden. zilver en groen, beneden zilver en rood.

Haegh-Haes-Haganaeus

2.25. Wilhelmus Ten Haegh, 1760.

In goud een zwarte schuinbalk beladen met vijf zespuntige doorboorde sterren, vergezeld van twee goud geknopte groen gepunte rode rozen, één boven de balk, de andere eronder. Een aanzienende traliehelm met rood-gouden wrong. Helmteken. een gouden griffioenenkop en hals, de hals gekleed volgens het schild. Dekkleden. rood en goud.

N.B. Zie ook Inleiding. Vanaf 1723 verzorgde hij als **heraldisch tekenaar** vele wapen-tekeningen in deze wapenboeken.

1.52. M.V.E.G. Haes, den 30. Nov. 1713

In zwart een gouden dwarsbalk, vergezeld in het schildhoofd van twee achtpuntige eveneens gouden doorboorde sterren. Een aanzienende traliehelm met zwart-gouden wrong. Helmteken. een uitkomende zilveren bok. Dekkleden. goud en zwart.

N.B. Het goud is verkleurd.

Bijchrift: zie voor gedicht Staats Evers.

1.17. Jacobus Haganaeus, Arnhem ,ca 1675.

In blauw een uit de beneden linkerzijde van het schild uitkomende rechterarm, rood en wit gekleed, houdende in de hand een rozenstruik waaraan twee rozen, de ene wit rechts en de andere rood links aan de struik. Een aanzienende traliehelm met goud-blauwe wrong. Helmteken. de rozenstruik van het schild met rechts de rode en links de witte roos, tussen twee zwarte pieken, de rechter piek heeft een wimpel doorsneden van goud en blauw, de linker van blauw en goud. Dekkleden. blauw en goud.

Bijchrift 1: *Si punctum omne tulitqui miscuit utile dulci; Quis me cuncta igitur puncta tulisse neget?*, d.t. Als hij aller goedkeuring wegdraggt, die het nuttige aan het aangename paart, wie zal dan kunnen ontkennen, dat ol aller goedkeuring weggedragen heb.

Ham-Hamel-Hamel

1.27. Maria Ham, 22 Nov. 1683.

Een ruitvormig schild. In rood vijf (2-1-2) verticaal geplaatste, zilveren hammen. Het schild omgeven door twee gouden veren en twee bebladerde takken, die zowel aan het boven- als aan beneden kruislings samen-gebonden zijn.

1.48. Peter van Hamel, Med. Dr., Arnhem, 19-3-1707.

In rood een zilveren wassenaar vergezeld van drie gouden roskammen. Een aanzierende traliehelm met goud-rode wrong. Helmteken. een pelikaan zich in de borst pikkende met drie jongen op een nest. Dekkleden. zilver, goud en rood.

Een getekend zegel of penning met als omschrift LUN AMOR GUERIST LAUTRE, d.i. de één de liefde strijd(er) voor de ander.

2.38. N. van Hamel, den 1. Febr. 1766.

Zie boven.

Harn-Hasselt-Hasselt

1.34. Everhard van Harn, Arnhem, 1692, iv (=4) okt.

In rood een verbrede dwarsbalk, in drie rijen geschaakt van zilver en blauw. Een aanziedende traliehelm met een vijfbladige gouden kroon. Helmtaken. een aanziedende gestelde morenborstbeeld van natuurlijke kleur, rood gekleed, met een zilveren kraag en met twee gouden horens op de goud en rood omwonden kop.

1.53. Johan Conrad van Hasselt, I.U.D., 1730.

In goud een uitgerukte hazelaar/groene boom/laurierboom. Een aanziedende gestelde helm met een gouden en groene wrong. Helmtaken. een naar rechts gewend hoofd met groene laurierkrans/een manskop met krans. Dekkleden. goud en groen.

Devies: LA VERTU SONT LES MEILLEURS ARMES ARNHEM, d.i. de deugd[en] zijn de beste wapens.

2.14. W.H. van Hasselt, 22 November 1754.

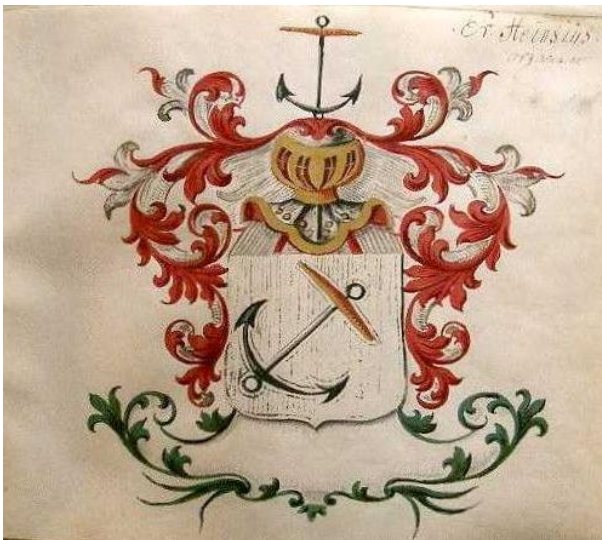
Zie boven.

N.,B. Hij werd dus op St. Caecilia-dag ingeschreven.

Hasselt-Heinsius-Hemessen

2.39. J.G.J. van Hasselt, 1 Februarij 1766.
Zie boven.

2.35. Ev. Heinsius, organist, Arnhem, ca 1762.

In zilver een schuin links geplaatst zwart anker met rood dwarshout. Een aanzierende traliehelm. Helmtaken. een anker van het schild verticaal gesteld. Dekkleden. zilver en rood.

2.53. H.J. van Hemessen, 14-1-1785.

In blauw drie goudgeknopte zesbladige zilveren rozen boven elkaar. Een aanzierende traliehelm met blauw en zilveren wrong. Helmtaken. de roos van het schild tussen twee zwarte /olifantstrompen.

Hensbergen-Hoeven-Horst

voor meerdere bijschriften Staats Evers.

1.32. C. Hensbergen, Arnhem 1691.

Doorsneden, A. in groen een uit de delingslijn uitkomende omgewende rode leeuw, B. in blauw een gouden voetangel van drie punten, vergezeld van drie sterren eveneens van goud. Aanziende traliehelm met rood-gouden wrong. Helmtaken. een uitkomende omgewende rode leeuw. Dekkleden. goud, rood en groen.

Bijscript: *Sic se tollit humo mea spes, et inania spernens; Summa Leonino permeat Astra gradu*, d.i. Evenzo verheft zich mijn hoop van de grond, als zij ook met leeuwentred door de hoogste sterren heen gaat. Zie

1.10. Johannes Ter Hoeven.

In goud een omgewende struisvogel van natuurlijke kleur met zilveren hoefijzer in de bek. Een half naar rechtsgewende helm met gouden en zwarte wrong. Helmtaken. tussen een gouden en zwarte vlucht de kop en hals van de struisvogel. Dekkleden. goud en zwart.

2.23. Jan Nanning van der Hoop, den 19 October 1759.

In blauw een goud geklede vrouw gedeeltelijk staande voor een zilveren anker met de linker elleboog daarop rustende, en op de opgeheven rechterhand houdende een omgewende zilveren duif met gouden bek en poten, alles geplaatst op een grasgrond. Een aanzierende traliehelm. Helmtaken. een zilveren duif met gouden bek en poten. Dekkleden. blauw en goud/goud en blauw.

N.B. Anker en duif zijn symbolen van de hoop.

Horst- Houck-Kerksteen

1.62. A. van der Horst, Arnhem, 4-2-1728.

In een ovaal gouden schild een rode, goud gekroonde leeuw. Schilddekking. een vijf-bladerige kroon.

N.B. In het algemeen wordt de ovale vorm van een schild door een vrouw gebruikt. Dit geldt niet voor het wapen Van der Horst. Deze familie gebruikte de ovale schildvorm als wezenlijk deel van hun wapen. Zo drukten Dr. Johan van der Horst (1720) en Jan van der Horst (1767, 1788) in Wageningen hun zegel met een leeuw in een ovaal schild af.

2.44. A.J. Houck, d. 20.Nov.1772.

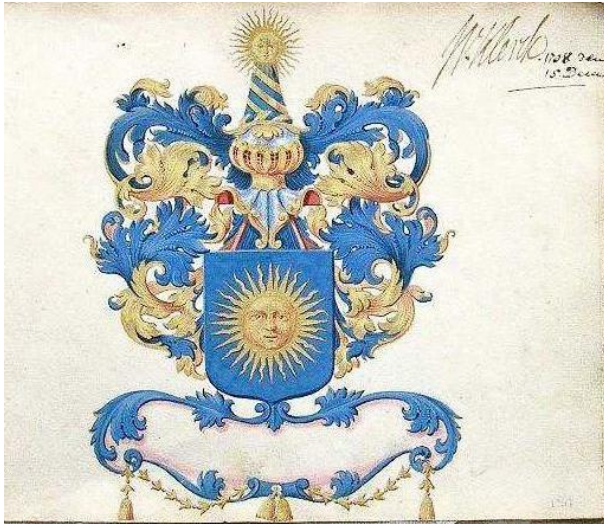
In zilver op een grasgrond een groene rechtopstaande tak, aan de linkerrijde met vier, aan de rechterzijde met drie bladeren en bovenaan een gouden zonnebloem, die naar de rechterzijde overhangt. Een half naar links gewende helm met groen-zilveren wrong. Helmtaken. de zonnebloem. Dekkleden. zilver en groen.

2.11. C.S. Kerksteen, Arnhem, 20 November 1749.

Alliantiewapen. man. in rood een zilveren kerk op een grasgrond, vrouw. een ovaal schild. in rood een zilveren dwarsbalk beladen met een zwart klaverblad (Grothe). De beide schilden gedekt door een gouden vijfbladige kroon.

Klerck-Lalaer-Lane de Du Thaij

1.50. W. Klerck, den 15. Decemb 1708.

In blauw een gouden flikkerende en stralende zon. Aanziende traliehelm met goud-blauwe wrong. Helmteken. een blauwe afgeknotte kegel beladen met drie gouden rechterschuimbalken en overtopt door een zon van het schild. Dekkleden. blauw en goud.

1.11. Arnoldus Labaer.

In zilver een groene rak met zijtak waaruit drie gouden groen gedopte eikels. Een aanziende traliehelm met blauw en zilveren wrong. Helmteken. de tak en eikels van het

schild. Dekkleden. groen en zilver.

2.04. O.A.H. de la Lane de Du Thaij, ca 1740. De naam wordt elders gespeld: de Lalane de Duthay.

Gevierendeeld, 1 en 4. in blauw drie verticaal geplaatste zilveren eikels, de stelen omlaag, de doppen en stelen groen, 2 en 3. in rood drie zilveren dwarsbalken. In een zilveren hartschild een boom op een grasgrond, waarachter een wild zwijn springt, alles van natuurlijke kleur. Het schild gedekt door een vijfbladige kroon. Een aanziende gekroonde helm. Helmteken. een eikel van het 1e en 4e kwartier tussen een antieke vlucht van blauw en zilver, daarachter drie banieren, de rechtse en de middelste volgens het hartschild, de linkse gedeeld volgens het 1e en 2e kwartier. Dekkleden. boven aan de helm zilver en rood, beneden zilver en blauw.

Schildhouders. twee wildemannen van natuurlijke kleur, groen omkransd, ieder een gouden emmer in de buitenhand houdende. Devies: *Hoc virtutis opus*, d.i. dit is het werk der deugd.

N.B. In het Tweede Wapenboek St. Caecilia Concert Arnhem staat bij de tekening geen naam; deze werd uit de beschrijving van de wapens gehaald.

Lemmingh-Loth-Lijnden tot Onsteijn

1. 42.G[erard] Lemmingh, Arnhem, 10-4-1701.

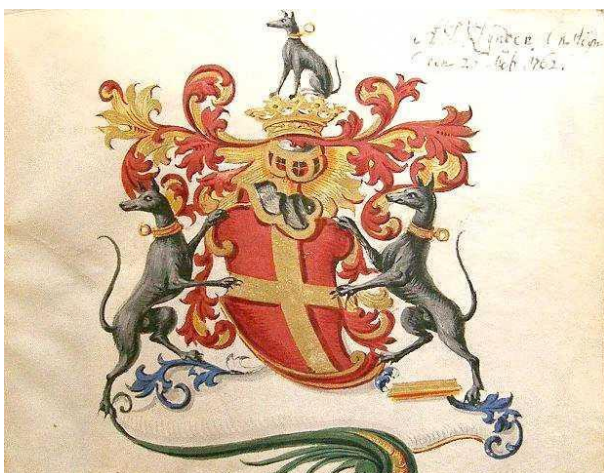
In blauw vier zilveren zespuntige sterren (1-2-1). Een aanziedende traliehelm met blauw en zilveren wrong. Helmteken. een ster van het schild. Dekkleden. blauw en zilver.

1.54. Siegismond Loth, 1717 den 5sten Maj. Tekening van Willem ten Haegh.

In groen op een grond een afgehakte boomstam, met twee dode takken, aan de rechter tak een loot met drie van bladeren voorziene takjes, alles van natuurlijke kleur; achter de boomstam een stappend zilveren schaap. Een aanziedende traliehelm met een vijfbladerige kroon. Helmteken. het schaap van het schild. Dekkleden. groen en zilver. Schildhouders. twee engelen met neerhangende vleugels, rechts met een blauwe en links

met een purperen mantel. Alles op een sokkel geplaatst., waarop als devies: Twee Hemelsche boden van God, Gesonden om te geleijden Lot. N.B. Mogelijk een sprekend wapen. Loth = loot.

2.30. H.D. van Lijnden tot Onsteijn, Arnhem, den 26 Feb. 1762.

In rood een gouden kruis. Een aanziedende traliehelm met vijfbladige kroon. Helmteken. een naar rechtsgewende zittende zwarte windhond met gouden geringde halsband. Dekkleden. goud en rood. Schildhouders. twee zwarte wind-honden met geringse halsband en kroon, alles van goud; de rechter hond niet omziend.

Melsert- Merkes-Merkes

1.68. C. Melsert, Arnhem, 6-11-1733.

Doorsneden, A. in zilver drie zwarte kraaien, B. in goud drie naast elkaar in schuinlinkse richting geplaatste groene takken met blaadjes. Een aanzierende traliehelm met zwart-gouden wrong. Helmteken. een zwarte kraai met opgeheven vleugels. Dekkleden. goud en zwart.

1.26. Derck Merkes, Arnhem, Anno 1682, 7 Sept.

In rood een gouden leeuw met opgerichte vleugels en de staart tussen de achterpoten, in de beide voorpoten een geopend boek en bovendien in de rechterpoot een kort zwaard houdende. Een aanzierende traliehelm met rood en gouden wrong. Helmteken. een goud-rode vlucht. Dekkleden. goud en rood.

N.B. Ook Dirk Merkus gespeld. Een sprekend wapen.

1.25. Maria Sibilla Merkus, Arnhem. Anno 1682, 7 Sept .

Het Merkes-wapen (zie boven) in een ovaal schild, waaromheen twee bebladerde olijftakken, die aan de boven- en ondereinde kruislings met een lint verbonden zijn.

N.B. Een sprekend wapen.

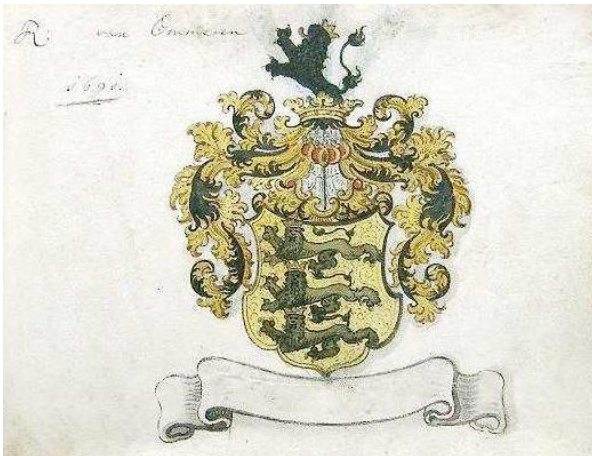
Milleville- Ommeren-Opten Noort

1.45. Willem des Milleville, organist te Arnhem, ca 1704.

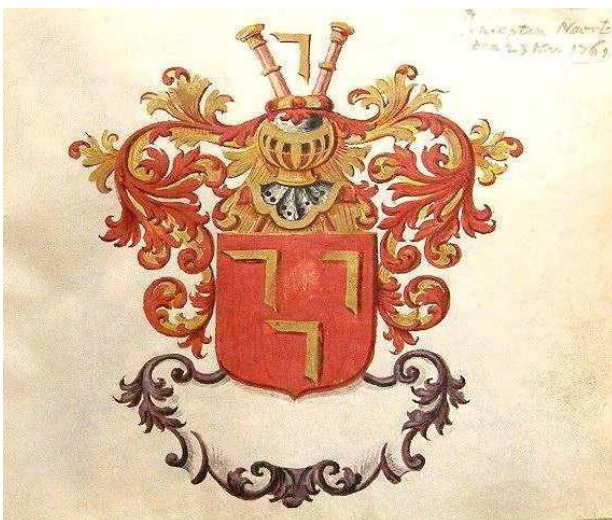
Onder een natuurlijke hemel een natuurlijk stadsgezicht (stad met torens en gracht) aan natuurlijk water onder bewolkte lucht, alles in natuurlijke kleuren. Aanzijnde traliehelm met zilver-rode wrong. Helmteken. een kerk met toren in natuurlijke kleur. Helmkleeden. boven aan de helm zilver en blauw, beneden rood en goud.

N.B. Een sprekend wapen: ville = stad.

1.29. R. van Ommeren, 1691.

In goud drie gaande zwarte, goud gekroonde aanzijnde leeuwen boven elkaar. Een aanzijnde traliehelm met goud-zwarte wrong, waarop een gouden kroon, waaruit een klimmend leeuw komt. Dekkleden. zwart en goud.

2.29. Joh. Opten Noort, den 23 Nov. 1761.

In rood drie gouden omgewende winkelhaaken. Een aanzijnde traliehelm met rood-gouden wrong. Helmteken. een zwevende omgewende gouden winkelhaak tussen twee rode trompen van vuurmonden met aan de mond twee gouden ringen tussen twee uitkomende met gouden banden beslagen rode kanonlopen. Dekkleden. rood en goud.

N.B. De kanonlopen worden ook als zuilen of pilaren beschreven.

N.B. In de CD-Wapenboek Ver. Veluwe Geslachten (2004) heb ik voorgesteld dat wanneer de hoek van de haak rechtsboven is, dit niet vermeld hoeft te worden, terwijl de

haak omgewend is als de hoek linksboven is.

Otters-Oudenaerd-Plurus

2.40. O.S.W. Otters, den 1e Februar 1766.

Op een grasgrond een stappende zwarte otter met een vis in zijn bek, in de schildpunt water, in het schildhoofd een bewolkte lucht, alles van natuurlijke kleur. Een aanzierende traliehelm met zwart-zilveren wrong. Helmteken. de otter van het schild uitkomend. Dekkleden. zwart en zilver.

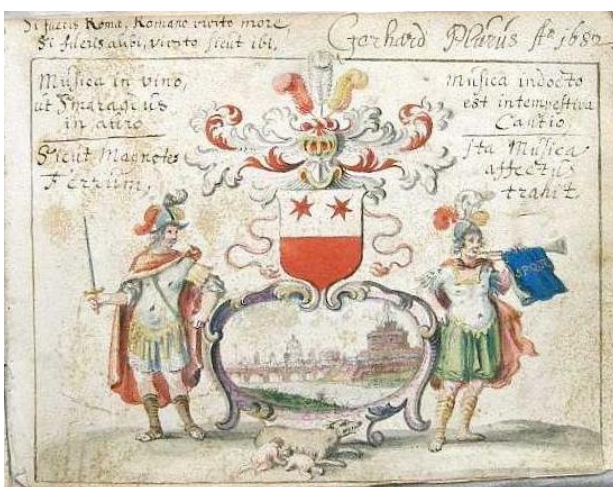

1.19. Jan van Oudenaerde, Arnhem, ca 1680.

In zilver een rode lelie beladen met een gouden schuinbalk. Een aanzierende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken. de lelie van het schild. Dekkleden. rood en zilver.

Bijschrift:

“Die Druif geeft hier syn vrueght,
’t musiche treckt hier syn aert
Wie vindt het beijde niet bij Jan van
Oudenaert”

1.23. Gerhard Plurus, Ao. 25. Majj 1682

Doorsneden, A. in zilver twee zespuntige rode sterren naast elkaar, B. effen rood. Een aanzierende traliehelm met zilver-rode wrong. Helmteken. drie struisveren van rood, zilver en goud. Dekkleden. rood en zilver. Schild-houders. twee verschillende krijgslieden.

N.B. Het wapenschild bevindt zich boven een afbeelding van de stad Rome, die door twee Romeinse soldaten wordt vastgehouden, de rechter met zwaard en de linker blazend op een trompet. Beiden met helm, waarop de struisveren van het wapenschild.

Op de voorgrond ligt de wolvin Romulus en Remus zogende.

Bijschrift 1: *Si fuerit Romae, Romano vivito more; Si fueris alibi, vivito sicut ibi*, d.i. Zij gij in Rome, leef dan zoals me in Rome leeft; zijt gij elders, leef dan

zoals me gewoon is daar te leven.

Bijschrift 2: *Musica in vino Smaragdus in auro, Musica indocto est intempestiva cantio, Sicut magnetes Ferrum. Ita Musica affectus trahit*, d.i. De muziek bij wijn is als smaragd in goud gevat. De muziek is voor hem, die er geenverstand van heeft, een onpassend geneurie, Maar even als de magneet het ijzer aantrekt, zo trekt de muziek het gemoed aan.

Pronck-Pronck-Pronck

1.58. Arnold Pronck, Arnhem, 23-1-1723.

In blauw een zilveren hart, vergezeld van drie gouden zespuntige sterren (1-2) en in de schildpunt een stappend zilveren paaslam, een rood met een gouden kruisje beladen vaandel dragende, de stok van het vaandel van goud. Een aanzierende traliehelm met zilver-blauwe wrong. Helmteken. een zwarte ossenkop van natuurlijke kleur met gouden hoorns tussen een vlucht van blauw en zilver. Dekkleden. blauw en zilver.

1.46. Gerh. Pronck, Arnhem, 22 nov. 1705.

Zie boven.

1.60. Jan Reindert Pronck, Arnhem, 14 Febr. 1727.

Zie boven.

Pronck- Renes-Richter

2.13. G. Pronck, Arnhem, 22 November 1753.

Zie boven.

N.B. Op St. Caecilia-dag ingeschreven.

1.21. Albert van Renes, Arnhem ca 1675.

In rood bezaaid met blokjes een klimmende en aanzijnde leeuw alles goud, met een smalle zwarte linkerschuimbalk over alles heen. Boven het schild een driebladige kroon. N.B. Wellicht een bastaard Van Renes(se).

1.40. Johannes Gottfried Richter, 1699.

In zilver een rood hart, waaruit drie groene stengels, elk met een rode roos en groene blaadjes, voortkomen. Een aanzijnde traliehelm met zilver-rode wrong. Helmtaken. Vrouwe Justitia met attributen, alles in natuurlijke kleur. Dekkleden. groen en zilver. Devies: *Amo la Virtu.*(onvertaald).

Ruijven- Schevichaven-Schevichaven

1.72. H.W. van Ruijven, den 25. Nov. 1738. Tekenaar W. ten Haegh.

In zilver drie groene meerbladeren. Een aanzierende traliehelm met kroon een drie bladen en twee blauwe parels, getopt van een gouden hertsgewei, waarachter een blad van het schild. Dekkleden. groen en zilver.

1.22. G. van Schevichaven, Med. Dr., Arnhem, 12 May 1682.

In goud drie zilveren lelies. Een aanzierende traliehelm met goud-zilveren wrong. Helmteken. een zilveren lelie. Dekkleden. zilver en goud.

N.B. Zilver op goud.

Devies: *Amor est mihi causa sequendi*, d.i. de liefde is voor mij de reden, dat ik volg.

Bijschrift; zie Staats Evers.

1.33. P. van Schevichaven, Arnhem, 1691.

Zie boven.

Schevikhaven- Schimmelpenninck Oye-Schimmelpenninck Oye

1.30. J. van Schevikhaven (met een k), J.U.D., Arnhem, 1691.

Gevierendeeld, 1 en 4. in goud drie zilveren lelies (van Schevichaven), 2 en 3. in rood een horizontale geplaatste vis (die in 3 omgewend), vergezeld van zevengouden bloemen (bestaande uit een langwerpige bloempje met twee blaadjes), vier boven en drie beneden de vis. Een aanziedende traliehelm met goud-zilveren wrong. Helmteken. een zilveren lylie. Dekkleden. zilver en goud.

N.B. De bloemen lijken op gouden halmen met elk een aar en twee blaadjes.

Bijchrift: *Dulcisonum reficit tristia corda Melos*, d.i. Een liefelijk klinkend lied beurt treurige gemoederen op.

2.42. W.A. Schimmelpenninck van der Oye, den 8 Febr. 1770.

In zilver twee schuingekruiste afgewende zwarte sleutels, de ogen in de ruitvorm, even als het kruisje doorboord. Een aanziedende traliehelm met een kroon met drie bladen en twee mogelijk drie-parels of lelies, waaruit een zilveren vlucht, ertussen vergezeld van de zwevende sleutels van het schild. Dekkleden en wrong. zwarte en zilver. Van achter het schild komend twee liggende en afgewende omziende gouden dieren, rechts een leeuw en links een beer.

2. G.D. Schimmelpenninck Van der Oije, den 20 Novbr 1778.

Zie boven. Schildhouders: rechte aan aanziedende beer, links een omziende leeuw.

Schomaker-Slothauer-Spaen

2.15. H.J. Schomaker, den 20 December 1754.

In goud een zwart kruis. Een aanziedende traliehelm met zwart-gouden wrong. Helmteken. een zwart kruis tussen een gouden vlucht. Dekkleden. zwart en goud.

2.36. C. Slothauer, organist, ca 1762.

Op een grasgrond een kerk, aan beide zijden een boom, alles evenals de lucht van natuurlijke kleur. Een aanziedende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken. een rood en zilveren vlucht

N.B. Misschien was oorspronkelijk het wapen een sprekend wapen.

2.45. G.C. van Spaen, d.22 November 1775.

Gevierendeeled, 1 en 4. in zilver drie rode schuinbalken (van Spaen), 2 en 3. in rood tien gouden ringen (3-3-3-1) (van Ringenberg). In een gouden hartschild een goudgekroonde zwarte adelaar. Drie helmen, 1. gedekt met een vijfbladige kroon, waaruit een zwarte goudgenagelde berenpoot met bot in de klauw, 2. helmtéken: de kop en hals van de adelaar van het hartschild, 3. helmtéken: een vlucht waarvan de rechtervleugel beladen met een linkerschuimbalk, en de linkervleugel met een rechterschuimbalk, op elke balk drie ringen. Dekkleden. rood en zilver. Schild-

houders. rechts een omziende gouden beer, links een omziende gouden leeuw.

Steen-Steen-Steen

1.28. Gerhard Steen, Anno 1684.

In rood drie in goud gevatte edelstenen van een driehoekige vorm, de punt naar boven. Een aanzierende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmteken. een gouden ring, getopt met een steen van het schild. Dekkleden. rood, zilver en goud.

1.77. Coenraet Steen, Arnhem, ca 1740. Zie boven.

2.28. F.W. van den Steen, 23e Novbr. 1761. Effen zwart en in een gouden schildhoofd drie klophamers schuinrechts naast elkaar geplaatst. Een aanzierende traliehelm met een vijfbladige kroon, waaruit een rechtopstaande hamer van het schild tussen een zilveren en zwarte antieke vlucht.

Swaen-Temming-Tengnagell

1.14. Valerius Swaen, Arnhem, ca. 1670.

In rood drie zilveren zwanen. Een aanzierende traliehelm met rood-zilveren wrong. Helmtoken. tussen een zilveren vlucht een uitkomende zilveren zwaan. Dekkleden. zilver en rood.

Bijschrift: *Mens immota manet*, d.i. mijn moed blijft onveranderlijk.

Bijschrift 2: *Musica multis est incitamentum*, d.i. De muziek is bij velen een prikkel tot liefde.

Bijschrift 3: *Si vox est canta: Si mollia*

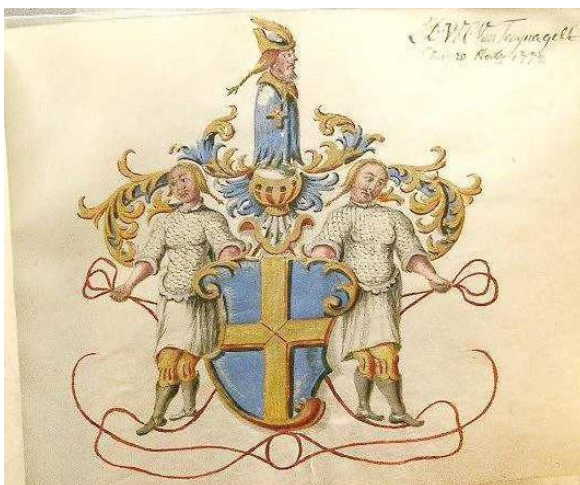
brachia, salta : Et quacunq[ue] potes dote placere, place Ovidius libr. I De Arte Amandi, d.i. als ge stem hebt, zing dan ; hebt ge lenige armen, dans dan en tracht door elke gave, waarmee gij dat kunt, te behagen.

1.37. H. Temming, Arnhem, 1696.

In blauw een vlucht waartussen een hart, waaruit een stengel met een roos en drie blaadjes voorkomt, alles goud. Een aanzierende traliehelm met blauw-gouden wrong. Helmtoken. de figuren van het schild. Dekkleden. goud en blauw.

Bijschrift: *Mon coeur est pour une seule*, d.i. mijn hart is voor één. Zie voor meerdere Bijschriften Staats Evers.

2.43. L.D.W.C. Van Tengnagell, den 20 Novbr 1772.

In blauw een gouden kruis. Een aanzierende traliehelm met blauw-gouden wrong. Helmtoken. een naar links gewende mansborstbeeld van natuurlijke kleur, blauw gekleed, de kraag van zilver, en met een blauwe hoed met aan de rechterkant een afhangende gouden pluim. Helmkleeden en wrong. blauw en goud. Schildhouders. twee vrouwen met afstaande gouden vlechten, grijze kledij, bruine beenbedekking en schoenen, elk houdende in de buitenhand het einde van een

koord, die via een ingewikkelde knoop onder het schild langs verbonden zijn.

Torck van Voorschooten-Tulleken

2.26. A.J. Torck van Voorschooten. ca 1760.

Doorsneden, A. effen rood, B. in zilver zeven blauwe ruiten (4-3). Een gouden kroon met vijf bladeren, waaruit een vlucht volgens het schild. Dekkleden. zilver, rood en blauw. Schildhouders. twee omziende gouden griffioenen.

1.31. J. Tulleken, Arnhem, 1691.

In goud een zwarte dwarsbalk beladen met twee goud-gehoornde zilveren omgewende ramskoppen. Een aanzierende traliehelm. Helmtaken. een zilveren omgewende goudgehoornde ramskop met hals., Dekkleden. zwart en goud.

Bijtschrift: *Laetitia juvenem, Frons decet tristis senem*, d.i. blijdschap past de jongeling, een somber voorhoofd de

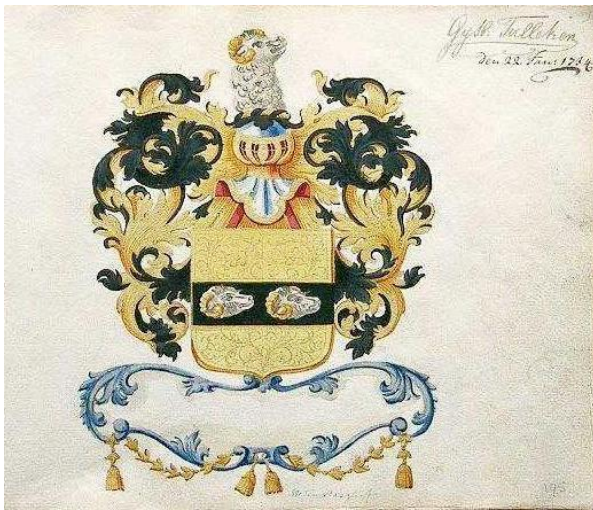

1.43. H. Tulleken, Arnhem, 29 Juni 1701.

Zie boven.

Bijtschrift 1: *Ex unione dulce melos*, d.i. door harmonie ontstaat de lieflijkheid van het lied. Zie voor bijtschrift 2 Staats Evers,

Tulleken-Tulleken-Tulleken

1.69. Gijsb. Tulleken den 22 Jan. 1734.
Tekening W. ten Haegh.
Zie boven.

1.51. Derck Tulleken, Arnhem, 11 October 1710.
Zie boven.

2.37. J.E. Tulleken, den 12 November 1768.
Zie boven, de ramskoppen echter naar rechts gewend. Evenzo de ramskop met hals het helmteken.

Umbgrove- Umbgrove-Vermeer

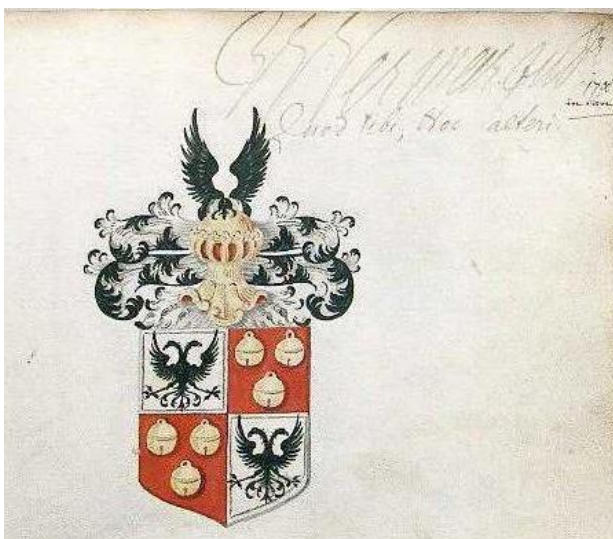
2.21. G. Umbgrove, den 29 October 1756.

In zilver een boom op een grasgrond, alles van natuurlijke kleur; uit de rechterbovenhoek van het schild komt uit een wolk een rechterarm, het bovenste gedeelte rood gekleed, het benedenste naakt, in de hand houdende een spade van natuurlijke kleur, waarmee hij aan de voet van de boom graaft. Een aanzierende traliehelm met groen-zilveren wrong. Helmteken. de boom van het schild. Dekkleden en wrong. groen en zilver.

1.55. G. Umbgrove, Arnhem, den 12 Dec. 1720.

Gevierendeeld, 1 Umbgrove (zie boven), 2. in zilver een blauwe rechterschuinbalk, beladen met drie zes-puntige gouden sterren, 3 en 4. in goud drie zwarte hanen met rode kammen en lellen (?Noeij). Een aanzierende traliehelm met groen-zilveren wrong. Helmteken. de boom van het 1e kwartier. Dekkleden. goen en zilver.

1.49. W. Vermeer, Januari 1708.

Gevierendeeld, 1 en 4. in zilver een zwarte dubbelkoppige adelaar met gouden bek en poten (Vermeer), 2 en 3. in rood drie gouden belletjes (Wijnen). Een aanzierende traliehelm met zwart-zilveren wrong. Helmteken. een zwarte vlucht. Dekkleden. zwart en zilver. Bijschrift: *Quod tibi, hoc alteri*, d.i. wat gij wilt, dat men voor u doet, doe dat ook voor een ander.

Vermeulen-Verstegen-Voocht

2. Laurentius Vermeulen, 14 Martii 1758.

In goud een rode springend hert. Een aanzierende helm met een goud-rode wrong Helmteken. een uitkomend hert van het schild. Dekkleden. rood en goud.

1.04. Johannes Verstegen, J.U.D., Arnhem ca 1664.

In zilver een uitgerukte groene boom met twee takken, die elkander schuins kruisen/boom met twee gekruiste takken en voorzien zijn van vijf stengeltjes, ieder met drie bladeren. Een aanzierende traliehelm met zilver-groene wrong. Helmteken. de boom van het schild. Dekkleden en wrong. groen en zilver.

Bijtschrift: *Musica dulce laborum levamen*, d.i. De toonkunst is een zoete afleiding van

de arbeid.

1.76. Johannes de Voocht, Arnhem ca 1740.

Gedeeld, I. doorsneden, A. in goud twee rode en twee zwarte omgewende leeuwen (2-2), B. effen blauw (de Voocht), II. in goud een horizontaal geplaatste boomstam, waaraan een naar boven omkrullende tak met een klaverblad, alles van groen (van Dans). Schilddekking. het bovenste gedeelte van de half-aanzierende gekroonde helm wordt gevormd door een natuurlijke manshoofd. Helmteken. een hoge rode muts met bovenaan een gouden ring, waaruit een pauwenstaart zich verheft. Dekkleden. goud, blauw

en rood. Drie bijtschriften, zie Staat Evers.

Vijgh tot den Snor-Wall-Welderen

noeste arbeid komt alles te boven.

1.61. J. Vijgh tot den Snor, Arnhem, Den 4. Febr. 1728. Tekening W. Ten Haegh.

In zilver twee bij de ellebogen schuin-gekruste armen, ieder gekleed van vijf stukken, rood en goud, de handen van natuurlijke kleur, als vuisten samengebald. Het schild gedekt door een vijfbladerige kroon, waaruit een aanzierende gekroonde helm. Helmtaken. de beide armen van het schild, maar niet gekruist. Helmkleden. goud en rood.. Schildhouders. twee gouden half aanzierende leeuwen.

Bijschrift: *Labor improbus omnia vincit*, d.i.

1.05. Petrus van de Wall, S.S.T. Cand. Praetor, Arnhem, 1684.

Gevierendeeld van zwart en zilver. Een aanzierende traliehelm met zwart-zilveren wong. Helmtaken. een vlucht beurtelings doorsneden zwart en zilver. Dekkleden en wong. zwart en zilver.

Bijschrift 1: *Valiis vallo proxima*, het dal is zeer dichtbij de wal.

Bijschrift 2: *Ars non habet osorem nisi ignorantem*, d.i. Slechts de onwetende haat de kunst.

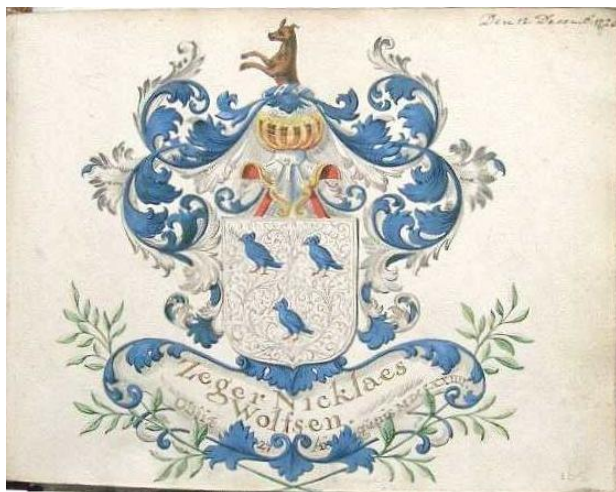
2.20. J.W.F. van Welderen, Arnhem, 24-10-1756.

In zwart een beurtelings geënte zilveren dwarsbalk. Een schuin naar rechts gewende traliehelm met zwart-zilveren wong. Helmtaken. twee zwarte bazuinen, goud beslagen en gemond. Dekkleden. zwarte en zilver. Schildhouders. twee gouden omziende griffioenen.

Wentholt-Wolfen-Wijnbergen

goud.

2.05. J.B. Wentholt, den 10 Februarij 1741.

Gevierendeeld, 1. in goud een schuinrechts geplaatste roodgesteelde zilveren bijl, 2. in zilver een groene boom op een grasgrond, om de stam slingert zich een wijnrank met blauwe druiven, twee zwarte bokken met gouden hoorns springen aan weerszijden tegen de stam op, 3. in groen een uitgerukte zwarte dorre boom, 4. in zilver een druiventros met steel en twee bladeren, alles van natuurlijke kleur. Een aanziedende traliehelm met rood-gouden wrong. Helmtaken. de bijl van het 1e kwartier, recht opstaande tussen een gouden vlucht. Dekkleden. rood en

1.56. Zeger Niklaes Wolfen, Den 12. Decemb.. 1720.

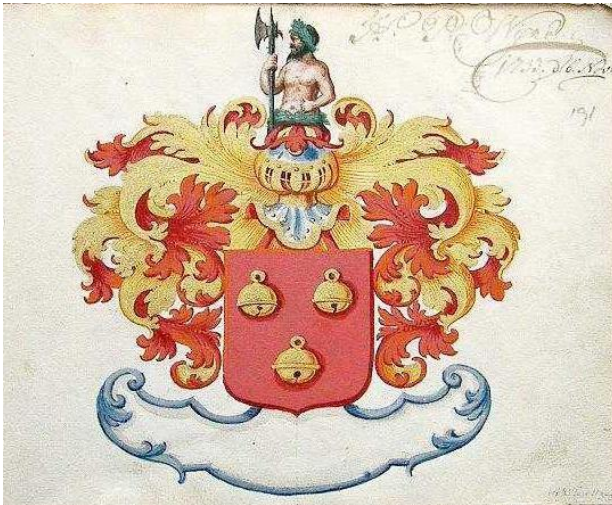
In zilver drie blauwe papegaaien met rode bekken en poten. Een aanziedende traliehelm met zilver-blauwe wrong. Helmtaken. een uit-komende wolf van natuurlijke kleur. Dekkleden. blauw en zilver.

2.09 .J.W.A. Van Wijnbergen, den 20 December 1743

In zilver drie zwarte vijfspakige wielen/ raderen. Een schuin naar links gewende traliehelm met zwart-zilveren wrong. Helmtaken. een zwevend wiel van het schild tussen een vlucht van zwart en zilver. Dekkleden. zwart en zilver. Schildhouders. twee leeuwen, de rechter omkijkend.

Wijnen-Zuylen van Nievelt

1.67. H.P. Wijnen, 1733 d. 6. Nov. Tekening W. ten Haegh.

In rood drie gouden belletjes. Een aanziede traliehelm met rood-gouden wrong. Helmteken. een uitkomende wildeman, het lichaam schuinrechts gewend, het hoofd naar links, van natuurlijke kleur, om het hoofd en om het midden een groene krans; in de rechterhand een hellebaard van natuurlijke kleur houdende. Dekkleden. rood en goud.

2.07. J. Van Zuylen Van Nievelt, den 23 Novemb 1742.

In zilver drie rode zuilen. Een schuin naar rechts gewende traliehelm met een vijf-bladerige kroon, waaruit. een naar rechts gewende hermelijnen drakenkop en hals met twee gouden takken op de kop en een pijltong eveneens van goud. Dekkleden. rood en zilver. Schildhouders. twee gouden leeuwen, de rechter aanzierend en de linker omziend.